

คำนำ

การจัดบริการสาธารณะเป็นภารกิจสำคัญที่องค์การบริหารส่วนตำบลลุดันต้องดำเนินการทั้งตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ โดยมีหลักการทำงานที่จะต้องยึดถือไว้ว่าการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนนั้นจะต้องดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิมมีคุณภาพได้มาตรฐานมีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการที่มากขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลลุดันซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนได้เล็งเห็นความสำคัญของการให้บริการจึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดันขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติหรือเป็นคู่มือปฏิบัติงานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลลุดันตลอดจนเพื่อเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าหากองค์การบริหารส่วนตำบลลุดันได้ถือปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดแล้วประชาชนไม่ว่าจะอาศัยอยู่ที่ใดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดันจะต้องได้รับบริการสาธารณะที่มีคุณภาพโดยเท่าเทียมกันในการนี้องค์การบริหารส่วนตำบลลุดันหวังเป็นอย่างยิ่งว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้ศึกษาทำความเข้าใจและนำคู่มือการปฏิบัติงานที่ได้กำหนดแนวทางขั้นตอนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานรวมทั้งพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพการบริหารและการบริการสาธารณะให้ดียิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอันเป็นเป้าหมายที่สำคัญสูงสุดในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสืบต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลลุดัน
กันยายน ๒๕๖๓

๑ บทนำ

1.1 ความเป็นมา

อุกภัยภัยพิบัติแผ่นดินไหวอาคารถล่มตลอดจนภัยอื่นๆซึ่งไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้นล้วนเป็นภัยที่ก่อให้เกิดอันตรายและความเสียหายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินแก่ประชาชนโดยส่วนรวมจัดเป็นสาธารณภัยที่รัฐจะต้องดำเนินการหาวิธีการป้องกันและระงับเหตุที่เกิดขึ้นโดยเร็วพร้อมทั้งต้องให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนโดยเร่งด่วนตลอดจนการรักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อให้สถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วซึ่งรวมถึงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมชีวิตความเป็นอยู่ทั้งทางร่างกายและจิตใจของประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนจึงเป็นองค์กรหลักที่สำคัญที่จะสามารถดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้ในเบื้องต้นซึ่งกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

คู่มือการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฉบับนี้ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งก่อนเกิดภัยขณะเกิดภัยและหลังเกิดภัยการจัดทำทั้งแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและการซักซ้อมแผนป้องกันภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดจนการขอความช่วยเหลือเมื่อเกินกำลังความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้โดยคำนึงถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลคูคตใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

1.2.2 เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางประกอบการตัดสินใจสำหรับการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1.2.3 เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะด้านงานสาธารณภัยอย่างน้อยในระดับมาตรฐานขั้นพื้นฐาน

1.3 ขอบเขตของคู่มือ

1.3.1 คู่มือนี้จะเป็นแนวทางในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคตในขั้นตอนก่อนเกิดภัยขณะเกิดภัยและหลังเกิดภัย

1.3.2 เป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกันภัยการวางแผนสำรวจพื้นที่เสี่ยงภัยและการจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับบรรเทาสาธารณภัย

1.3.3 เป็นแนวทางในการช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยเบื้องต้นและการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.4 นิยามศัพท์

“สาธารณภัย” หมายถึงอัคคีภัยพิบัติตลอดจนภัยอื่นๆอันมีมาเป็นสาธารณะไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้นซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชนหรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ

“การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน” หมายถึงการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาอันตรายหรือความเสียหายอันเนื่องมาจากสาธารณภัยภัยทางอากาศหรือการก่อวินาศกรรมไม่ว่าการดำเนินการนั้นจะได้กระทำก่อนเกิดภัยขณะเกิดภัยหรือภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้วและหมายความรวมถึงการอพยพประชาชนและส่วนราชการเพื่อการนั้น

“แผนป้องกันภัย” หมายถึงแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลคูตันที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับป้องกันแก้ไขและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่

“อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน” หมายถึงบุคคลที่อาสาและสมัครใจเพื่อช่วยเหลือในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๒ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากวาตภัย

๒.๑ ความหมายและสาเหตุของการเกิดวาตภัย

วาตภัยหมายถึงภัยที่เกิดขึ้นจากพายุลมแรงจนทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือนต้นไม้และสิ่งก่อสร้างโดยมีสาเหตุมาจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

อุทกภัยหมายถึงภัยและอันตรายที่เกิดจากสภาวะน้ำท่วมหรือน้ำท่วมฉับพลันมีสาเหตุมาจากการเกิดฝนตกหนักหรือฝนต่อเนื่องเป็นเวลานาน

โคลนถล่มหรือแผ่นดินถล่มหมายถึงการสึกร่อนชนิดหนึ่งที่เกิดจากความเสียหายต่อบริเวณพื้นที่ที่เป็นเนินสูงหรือภูเขาที่มีความชันมากเนื่องจากขาดความสมดุลในการทรงตัวบริเวณดังกล่าวทำให้เกิดการปรับตัวของพื้นดินต่อแรงดึงดูดของโลกและเกิดการเคลื่อนตัวขององค์ประกอบธรณีวิทยาบริเวณนั้นจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ

แผ่นดินไหวหมายถึงการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกโดยฉับพลันตามแนวขอบของแผ่นเปลือกโลกหรือตามแนวรอยเลื่อนการระเบิดของภูเขาไฟการยุบตัวของโพรงใต้ดินแผ่นดินถล่มอุกกาบาตขนาดใหญ่ตกเป็นต้น

ภัยแล้งหมายถึงภัยที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำในพื้นที่หนึ่งเป็นเวลานานจนก่อให้เกิดความแห้งแล้งและส่งผลกระทบต่อชุมชน

๒.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากวาตภัย

๒.๒.1 ขั้นตอนการปฏิบัติก่อนการเกิดวาตภัย

เป็นการดำเนินการเพื่อจัดเตรียมและลดผลกระทบหรือแก้ไขปัญหาล่วงหน้าก่อนที่วาตภัยจะเกิดขึ้น

1) การเตรียมการของผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย

1.1) การติดตามข้อมูลข่าวสารและประกาศคำเตือนลักษณะอากาศร้ายของกรมอุตุนิยมวิทยา

1.2) ตรวจสอบสภาพความปลอดภัยของบ้านประตูหน้าต่างช่องทางลมเสาไฟฟ้าและสายไฟฟ้า

ทั้งในและนอกบริเวณบ้านโดยปรับปรุงยึดเหนี่ยวให้มั่นคงแข็งแรง

1.3) ตัดกิ่งไม้หรือริดกิ่งไม้บริเวณบ้านที่อาจหักโค่นลงได้จากวาตภัย

1.4) จัดเตรียมติดตั้งสายล่อฟ้าสำหรับอาคารสูง

1.5) จัดเตรียมอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นยารักษาโรคอุปกรณ์นิรภัยสำหรับช่วยชีวิตพร้อมทั้งแนะนำสมาชิกในครอบครัวให้เรียนรู้วิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

1.6) จัดเตรียมเสบียงอาหารน้ำดื่มยารักษาโรคเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อาทิ ไฟฉายเครื่องมือช่างอุปกรณ์ดับเพลิงเพื่อเตรียมรับวาตภัยที่จะเกิดขึ้น

1.7) ชักซ้อมความพร้อมของสมาชิกในครอบครัวโดยกำหนดวิธีปฏิบัติตนเมื่อเกิดวาตภัย กำหนดจุดนัดพบที่ปลอดภัยเมื่อมีการพลัดพรากหรือเตรียมการเพื่อการอพยพเคลื่อนย้ายไปอยู่ที่ปลอดภัย

2) การเตรียมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การเตรียมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากวาตภัยสามารถแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1. จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาวาตภัยระดับท้องถิ่นและปรับแผนให้เป็นปัจจุบันรวมทั้งประสานและฝึกซ้อมแผนการบรรเทาวาตภัยกับอำเภอและจังหวัด

2. สนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยมีคณะกรรมการจัดการภัยพิบัติมีการศึกษาศักยภาพของพื้นที่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการภัยพิบัติรวมถึงระบบพยากรณ์อากาศและระบบเตือนภัยชุมชน

3. สำรวจกำหนดและให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงการหรืองานก่อสร้างเพื่อกั้นขวางแนวทิศทางลมเพื่อลดแรงลม

4. ทำรูปแบบ/ประมาณราคาโครงการก่อสร้างในความรับผิดชอบของท้องถิ่นและต้องการก่อสร้างในเชิงป้องกันเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

5. จัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยไว้รองรับการอพยพประชาชน

6. ส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการสาธารณภัยระดับชุมชน (บกช.) หรือพร้อมทั้งให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้กิจกรรม บกช. เกิดขึ้นในทุกชุมชนอย่างเข้มแข็งและเป็นระบบ

7. ตั้งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาความเสียหายของท้องถิ่นขึ้นเมื่อถึงรอบปฏิทินการเกิดภัย

8. สำรวจอาคารสถานที่ที่มีความมั่นคงแข็งแรงและขอความเห็นชอบจากชุมชนเพื่อกำหนดเป็นเขตพื้นที่ปลอดภัยรองรับการอพยพของประชาชนในกรณีฉุกเฉินพร้อมจัดทำแผนที่แสดงบริเวณสถานที่ที่กำหนดเป็นเขตพื้นที่ปลอดภัยเช่นวัดโรงเรียนอาคารที่มั่นคงแข็งแรงเป็นต้น

9. ประชาสัมพันธ์และแจ้งข้อมูลหน่วยงานด้านข่าวสารการแจ้งเตือนและการให้ความช่วยเหลือให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยรับทราบและเตรียมความพร้อมของครอบครัวเพื่ออพยพเมื่อมีเหตุวาทภัยเช่น การเตรียมเสบียงอาหารน้ำดื่มยารักษาโรคประจำตัวไฟฉายและอุปกรณ์กรณีจำเป็นในการเผชิญวาทภัยที่อาจเกิดขึ้น

10. สำรวจจัดทำทะเบียนอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้และยานพาหนะที่จำเป็นสำหรับใช้ในสถานที่ที่เกิดวาทภัยพร้อมจัดหาเพิ่มเติม

11. แต่งตั้งผู้แทนชุมชนประจำการณสถานิระบบเตือนภัยเพื่อแจ้งเตือนภัยตามเกณฑ์ที่กำหนด

12. สนับสนุนให้มีการปลูกป่าเพื่อบรรเทาความรุนแรงของลมพายุ

๒.๒.2 ขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดวาทภัย

เป็นการดำเนินการในสถานการณ์ฉุกเฉินโดยการระดมทรัพยากรต่างๆเข้าช่วยเหลือเพื่อรักษาชีวิตทรัพย์สินและบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยตลอดจนลดความรุนแรงของวาทภัยที่เกิดขึ้น

1) การดำเนินการของผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยขณะเกิดเหตุวาทภัย

1.1) ไม่ตื่นตกใจพยายามควบคุมสติอย่างสงบและอยู่ในอาคารที่มั่นคงแข็งแรงตลอดเวลาที่เกิดวาทภัยไม่ออกมาในที่โล่งแจ้ง

1.2) ปิดประตูหน้าต่างทุกบานรวมทั้งปรับปรุงและปิดกั้นช่องทางลมและช่องทางต่างๆที่ลมจะเข้าไปทำให้เกิดความเสียหายได้

1.3) ตัดสะพานไฟปิดวาล์วน้ำและแก๊สหุงต้มให้เรียบร้อย

1.4) ออกห่างจากวัตถุที่เป็นสื่อไฟฟ้าทุกชนิดเช่นลวดโลหะท่อน้ำแนวรั้วบ้านเป็นต้นไม่ใช่อุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิดรวมทั้งไม่สวมใส่เครื่องประดับที่เป็นโลหะ

1.5) ออกห่างจากชายฝั่งหรือทะเลเมื่อมีวาทภัยเกิดขึ้นเนื่องจากอาจเกิดคลื่นลมแรงกวาดลงทะเลได้

1.6) ไม่ควรอยู่ในพื้นที่ต่ำเนื่องจากอาจเกิดน้ำป่าไหลหลากหรือน้ำท่วมฉับพลันหรือแผ่นดินถล่มได้

1.7) ไม่ใช่เทียนไม้ขีดไฟหรือสิ่งที่จะทำให้เกิดเปลวไฟหรือประกายไฟเพราะอาจมีแก๊สรั่วอยู่

1.8) ติดตามเหตุการณ์และคำเตือนลักษณะอากาศร้ายของทางราชการอย่างใกล้ชิด

1.9) เตรียมพร้อมที่จะอพยพไปในที่ปลอดภัย

2) การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1) จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ที่เกิดภัยและเป็นหน่วยงานในการสั่งการอำนวยการวางแผนและประสานการปฏิบัติ

2.2) ประเมินระดับความรุนแรงของวาทภัยที่เกิดขึ้นและรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบ

2.3) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการกู้ภัยและชุดปฏิบัติการพยาบาลในลักษณะของหน่วยเคลื่อนที่เร็วหรือหน่วยเผชิญเหตุของท้องถิ่นเพื่อเข้าทำการช่วยเหลือชีวิตและให้การช่วยเหลือเบื้องต้นในทันทีและเข้าไปเพื่อบรรเทาภัยในพื้นที่รับผิดชอบโดยเข้าไปดำเนินการกู้ภัยในบริเวณที่ได้รับความเสียหายค้นหาผู้ประสบภัยเพื่อทำการปฐมพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บ ณ จุดที่เกิดเหตุและนำส่งโรงพยาบาลต่อไป

2.4) จัดระบบรักษาความปลอดภัยบริเวณที่ได้รับความเสียหายโดยเฉพาะบริเวณอาคารประกาศเป็นเขตควบคุมเพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2.5) ดำเนินการอพยพเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยรวมทั้งเคลื่อนย้ายทรัพย์สินของประชาชนและของราชการไปไว้ในพื้นที่ปลอดภัยและจัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยในบริเวณพื้นที่อพยพ

2.6) ประกาศแนะนำแจ้งเตือนประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นปัจจุบัน

2.7) รวบรวมรายงานข้อมูลความเสียหายและการช่วยเหลือพร้อมทั้งสรุปเหตุการณ์และสถานการณ์เสนอต่ออำเภอจังหวัดเพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันจนกว่าเหตุการณ์จะยุติ

2.8) ประสานขอความช่วยเหลือไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงกิ่งอำเภออำเภอหรือจังหวัดหรือศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดนั้นเมื่อเกินขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.9) ให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.3 ขั้นตอนการปฏิบัติหลังเกิดวาทภัย

เป็นการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากวาทภัยให้กลับคืนสู่สภาพคงเดิมในช่วงก่อนเหตุการณ์หรือดีกว่าเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจของผู้ประสบภัยให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

1) การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมชีวิตความเป็นอยู่

1.1) สำรวจความเสียหายและความต้องการด้านต่างๆของผู้ประสบภัย

1.2) สร้างที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยซึ่งที่พักอาศัยถูกทำลายเนื่องจากวาทภัย

1.3) จัดส่งเครื่องอุปโภคบริโภคเวชภัณฑ์วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเข้าไปยังพื้นที่ที่เกิดวาทภัยโดยเร่งด่วนเพื่อสงเคราะห์ผู้ประสบภัยให้ได้เรียบร้อยทั่วถึงและรายงานขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมหากสิ่งของที่จัดเตรียมไม่เพียงพอตลอดจนประสานงานขอรับการสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภคเวชภัณฑ์วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

1.4) ให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยด้านที่พักน้ำอุปโภคบริโภคเครื่องนุ่งห่มเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้น

1.5) ความสะอาดหรือสิ่งปรักหักพังซ่อมแซมบ้านเรือนที่พักอาศัยอาคารโรงเรียนและสิ่งชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว

1.6) ซ่อมแซมหรือปรับปรุงสิ่งสาธารณประโยชน์และระบบสาธารณูปโภคเช่นการไฟฟ้าประปาโทรเลขถนนสะพานทางรถไฟและทางคมนาคมต่างๆที่ชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็ว

1.7) ฝักระวังโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นได้เช่นโรคระบบทางเดินหายใจโรคติดต่อเชื้อและปรสิตโรคฉี่หนูโรคผิวหนังโรคระบบทางเดินอาหาร เป็นต้นรวมทั้งดำเนินการกำจัดของเสียต่างๆและพาหะนำโรค

1.8) ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ได้รับความเสียหายด้านการเกษตรกรรมปศุสัตว์ในด้านการจัดหาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ตามความต้องการของผู้ประสบภัยการแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพใหม่การช่วยเหลือเกี่ยวกับทุนในการดำเนินอาชีพ

1.9) ประสานการให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ต้องการอพยพจากถิ่นเดิมไปยังถิ่นใหม่ที่ดีกว่า

1.10) ให้การช่วยเหลือผู้ประสบวาตภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินพ.ศ. 2546 และหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินพ.ศ. 2546

2) การฟื้นฟูทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ประสบภัย

2.1) จัดให้มีบริการรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บผู้ป่วยเพื่อรักษาชีวิตผู้ได้รับอันตรายในระยะแรกและจัดให้มีการรักษาฟรีแก่ผู้ประสบภัยที่ได้รับบาดเจ็บ ณ สถานที่ประสบภัยเพื่อปลอบขวัญและกำลังใจ

2.2) จัดการประชาสัมพันธ์เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจและสร้างความเชื่อมั่นในการให้ความช่วยเหลือของทางราชการต่อผู้ประสบภัยอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน

๓การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากอุทกภัยและโคลนถล่ม

๓.1 ความหมายและสาเหตุของการเกิดอุทกภัยและโคลนถล่ม

๓.1.1 อุทกภัยหมายถึงภัยหรืออันตรายที่เกิดจากสภาวะน้ำท่วมหรือน้ำเอ่อล้นฝั่งมากเกินไปกว่าปกติหรือน้ำท่วมฉับพลันหรือเกิดการสะสมน้ำบนพื้นที่ซึ่งระบายออกไม่ทันทำให้พื้นที่นั้นปกคลุมไปด้วยน้ำมีสาเหตุมาจากเกิดฝนตกหนักหรือฝนตกต่อเนื่องเป็นเวลานานอันอาจเกิดจากสภาวะอากาศดังต่อไปนี้

- พายุหมุนเขตร้อนเช่นพายุดีเปรสชัน
- ร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านในบริเวณพื้นที่
- แนวปะทะอากาศปกคลุมบริเวณพื้นที่

ลักษณะของอุทกภัยมีความรุนแรงและรูปแบบต่างๆกันขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศและสิ่งแวดล้อมของแต่ละพื้นที่โดยมีลักษณะดังนี้

1) น้ำท่วมฉับพลันหรือน้ำป่าไหลหลากเป็นสภาวะน้ำท่วมที่เกิดจากฝนตกหนักในบริเวณพื้นที่ซึ่งมีความชันและมีคุณสมบัติในการกักเก็บน้ำน้อยเช่นบริเวณพื้นที่ที่มีความชันและมีต้นไม้ยืนต้นน้อยหรือต้นไม้ซึ่งมีความชันของพื้นที่มากหรือพื้นที่ป่าที่ถูกทำลายทำให้การกักน้ำหรือการต้านน้ำลดน้อยลงทำให้น้ำไหลบ่าลงสู่ที่ราบต่ำเบื้องล่างอย่างรวดเร็ว น้ำท่วมฉับพลันมักเกิดขึ้นหลังจากฝนตกหนักไม่เกิน 6 ชั่วโมงและมักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบระหว่างหุบเขาเนื่องจากน้ำท่วมฉับพลันมีความรุนแรงและเคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็วโอกาสที่จะป้องกันและหลบหนีจึงมีน้อย ดังนั้นความเสียหายจากน้ำท่วมฉับพลันจึงมีมาก

2) น้ำท่วมขังเป็นลักษณะของอุทกภัยที่เกิดขึ้นจากปริมาณน้ำสะสมจำนวนมากที่ไหลบ่าในแนวระนาบจากที่สูงไปยังที่ต่ำหรือเป็นสภาพน้ำท่วมขังที่เกิดจากระบบระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพหรือระบายน้ำไม่ทันมักเกิดบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำและบริเวณชุมชนเมืองใหญ่ๆมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปซึ่งเกิดจากฝนตกหนักบริเวณนั้นๆติดต่อกันเป็นเวลาหลายวันหรือเกิดจากสภาวะน้ำท่วมตลิ่งน้ำท่วมขังส่วนใหญ่จะเกิดบริเวณท้ายน้ำและมีลักษณะแผ่เป็นบริเวณกว้างเนื่องจากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน

3) น้ำล้นตลิ่งที่เกิดจากฝนตกต่อเนื่องที่ปริมาณน้ำจำนวนมากไหลลงสู่ลำน้ำหรือแม่น้ำมีปริมาณมากจนระบายลงสู่ลุ่มน้ำด้านล่างหรือออกสู่ปากแม่น้ำไม่ทันทำให้เกิดสภาวะน้ำล้นตลิ่งเข้าท่วมบ้านเรือนตามสองฝั่งจนได้รับความเสียหาย

๓.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากอุทกภัยและโคลนถล่ม

๓.๒.1 ขั้นตอนการปฏิบัติก่อนการเกิดอุทกภัยและโคลนถล่มเป็นการดำเนินการเพื่อจัดเตรียมและลดผลกระทบหรือแก้ไขปัญหาล่วงหน้าก่อนที่อุทกภัยและโคลนถล่มจะเกิดขึ้น

1) การเตรียมการของผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย

1.1) การติดตามข้อมูลข่าวสารของกรมอุตุนิยมวิทยาหรือทางราชการจากวิทยุโทรทัศน์การแจ้งเตือนภัยจากหอกระจายข่าวของชุมชนและเชื่อฟังคำเตือนอย่างเคร่งครัด

1.2) เคลื่อนย้ายคนสัตว์สิ่งพาหนะและสิ่งของต่างๆไปอยู่ในที่สูงซึ่งเป็นที่พ้นระดับน้ำที่เคยท่วมมาก่อน

1.3) รีบอพยพจากบ้านที่อยู่ริมแม่น้ำและชายทะเลไปอยู่ในที่สูงหรือที่ปลอดภัย

1.4) ยกพื้นให้สูงเพื่อหนีน้ำหรือทำคันดินหรือกำแพงกั้นน้ำรอบบริเวณ

1.5) พาหนะรถยนต์หรือเครื่องใช้ต้องยกให้สูงพ้นน้ำ

1.6) เตรียมกระสอบใส่ดินหรือทรายไว้เพื่อเสริมคันดินกั้นน้ำให้สูงขึ้นหรือไว้อุดร่องน้ำได้

1.7) เตรียมแพไว้ใช้เป็นพาหนะเมื่อน้ำท่วมเป็นเวลานานเพื่อช่วยอพยพและช่วยชีวิตได้เมื่อเกิด

อุทกภัยร้ายแรง

1.8) เตรียมสำรองอาหารไว้ให้พอจะมีอาหารรับประทานเมื่อน้ำท่วมเป็นเวลาหลายวัน

1.9) เตรียมน้ำสะอาดไว้ดื่มและใช้อุปโภค

1.10) เตรียมเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับบรรเทาในเบื้องต้น

2) การเตรียมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะขึ้นมีหน้าที่วางแผนวางระเบียบวิธีการในการผจญภัยธรรมชาติคณะกรรมการนี้ประกอบด้วยบุคคลในหน่วยงานต่างๆได้แก่ฝ่ายปกครองฝ่ายช่างฝ่ายโยธาเจ้าหน้าที่หน่วยคุ้มภัยหรือป้องกันสาธารณภัยหน่วยดับเพลิงฝ่ายสาธารณสุขฝ่ายประชาสัมพันธ์สงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติคณะกรรมการชุดนี้มีการประสานงานจัดแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานซักซ้อมและปรับปรุงวิธีดำเนินการให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้นอยู่เสมอ

2.2) ทบทวนและปรับปรุงแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ให้เป็นปัจจุบันตลอดจนจัดให้มีการฝึกซ้อมแผนอย่างสม่ำเสมอ

2.3) สสำรวจรวบรวมข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยในพื้นที่รับผิดชอบตลอดจนปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันรวมทั้งสำรวจพื้นที่ปลอดภัยเพื่อรองรับการอพยพ

2.4) วางแผนการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพกำหนดผังเมืองเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของตัวเมืองไม่ให้เกิดขวางทางไหลของน้ำตลอดจนวางแผนในการสร้างทำนบเหมืองฝายเพื่อกั้นทางเดินของน้ำและออกแบบสิ่งก่อสร้างต่างๆให้มีความสูงเหนือระดับน้ำที่เคยท่วม

2.5) ประเมินการเสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ขึ้นในพื้นที่ใดเวลาใด

2.6) จัดเตรียมระบบการแจ้งเตือนภัยและระบบรายงานข่าวพยากรณ์อากาศโดยหอกระจายข่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานข้อมูลที่จำเป็นให้ประชาชนทราบ

2.7) ติดตั้งระบบอุปกรณ์เตือนภัยเครื่องวัดปริมาณน้ำฝนในพื้นที่เสี่ยงภัยพร้อมทั้งจัดตั้งอาสาสมัครแจ้งเตือนภัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลน้ำฝนและเฝ้าระวังภัยในช่วงวิกฤตตลอดเวลา

2.8) จัดเตรียมกำลังเจ้าหน้าที่เครื่องนุ่งห่มเครื่องอุปโภคบริโภคเวชภัณฑ์ที่จำเป็นและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆให้พร้อมอาทิถุงทรายเครื่องมือช่างเรือท้องแบนรถยนต์บรรทุกเครื่องสูบน้ำ

2.9) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ในการป้องกันภัยให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อเตรียมรับสถานการณ์

2.10) กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วเมื่อเกิดเหตุการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ

2.11) การจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยและโคลนถล่มเฉพาะกิจและแผนป้องกันในระยะยาวรวมทั้งดำเนินการฝึกซ้อมแผนในพื้นที่เสี่ยงภัย

๓.๒.2 ขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดอุทกภัยและโคลนถล่ม

เป็นการดำเนินการในสถานการณ์ฉุกเฉินโดยการระดมทรัพยากรต่างๆเข้าช่วยเหลือเพื่อรักษาชีวิตทรัพย์สินและบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยตลอดจนลดความรุนแรงของอุทกภัยและโคลนถล่มที่เกิดขึ้น

1) การเตรียมการของผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย

- 1.1) ตัดสะพานไฟและปิดแก๊สหุงต้มให้เรียบร้อย
- 1.2) อยู่ในอาคารที่แข็งแรงหรืออยู่ในที่สูงพื้นระดับน้ำที่เคยท่วมมาก่อน
- 1.3) ไม่ควรขับขี้นยานพาหนะฝ่าไปในขณะเกิดน้ำหลากหรือขณะเกิดน้ำท่วม
- 1.4) ติดตามเหตุการณ์และคำเตือนเกี่ยวกับลักษณะอากาศจากทางราชการอย่างใกล้ชิด
- 1.5) เตรียมพร้อมที่จะอพยพไปในที่ปลอดภัย

2) การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 2.1) รายงานเหตุการณ์น้ำท่วมให้อำเภอและจังหวัดทราบ
- 2.2) แจ้งเตือนภัยให้ประชาชนที่จะได้รับผลกระทบอพยพหรือขนย้ายทรัพย์สินไปไว้ที่ปลอดภัยและประสานงานอำเภอหน่วยงานที่กำหนดไว้ตามแผนป้องกันฯได้ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนทันที
- 2.3) จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจตามแผนที่กำหนดไว้ได้แก่
  - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีชุดเผชิญเหตุเข้าไปช่วยขนย้ายคนให้ปลอดภัยเป็นอันดับแรกทรัพย์สินเป็นอันดับรอง
  - การช่วยเหลือกับประสานอำเภอด้านเครื่องอุปโภคบริโภคน้ำดื่มที่จำเป็นต่อการดำรงชีพโดยเร่งด่วน
  - ระดมสรรพกำลังด้านบุคลากรยานพาหนะเรือท้องแบนจากหน่วยงานทั้งภาคราชการและภาคเอกชน

2.4) อพยพประชาชนออกจากพื้นที่ประสบภัยดูแลที่พักชั่วคราวอาหารน้ำอุปโภคบริโภคเครื่องนุ่งห่มและอื่นๆที่เห็นว่าเหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งจัดระบบรักษาความปลอดภัยในบริเวณพื้นที่อพยพ

2.5) จัดหน่วยบรรเทาทุกข์การรักษายาบาลรวมทั้งจัดหาเวชภัณฑ์ยารักษาโรคที่จำเป็นเพื่อดูแลสุขภาพอนามัยผู้ประสบภัย

2.6) รายงานสถานการณ์ความเสียหายให้อำเภอหรือจังหวัดทราบตามแต่กรณี

๓.๒.3 ขั้นตอนการปฏิบัติหลังเกิดอุทกภัยและโคลนถล่ม

เป็นการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุทกภัยและโคลนถล่มให้กลับคืนสู่สภาพคงเดิมในช่วงก่อนเหตุการณ์เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจของผู้ประสบภัยให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

1) การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมชีวิตความเป็นอยู่

- 1.1) ให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยด้านที่พักอาศัยน้ำอุปโภคบริโภคเครื่องนุ่งห่มเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน
- 1.2) สสำรวจความเสียหายและความต้องการด้านต่างๆของผู้ประสบอุทกภัยและโคลนถล่ม
- 1.3) ทำความสะอาดโคลนตมหรือสิ่งปรักหักพังซ่อมแซมบ้านเรือนที่พักอาศัยอาคารโรงเรียนและสิ่งชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

ที่สุด

- 1.4) ซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์และระบบสาธารณูปโภคให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว
- 1.5) สร้างที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัย
- 1.6) ทำความสะอาดทำลายซากสัตว์ที่ล้มตายพร้อมทั้งจัดการเก็บฝังเพื่อป้องกันโรคระบาด
- 1.7) ประสานงานกับอำเภอและ/หรือจังหวัด (ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด)

เกษตรจังหวัดประมงจังหวัดปศุสัตว์จังหวัดสาธารณสุขจังหวัดพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดเพื่อให้สำรวจและให้การช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินพ.ศ. 2546

- 1.8) ประสานงานการควบคุมราคาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค
- 2) การฟื้นฟูทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ประสบภัย
  - 2.1) จัดให้มีบริการรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บผู้ป่วยเพื่อรักษาชีวิตผู้ได้รับอันตราย

ในระยะแรก

2.2) จัดการประชาสัมพันธ์เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจและสร้างความเชื่อมั่นในการให้ความช่วยเหลือของทางราชการต่อผู้ประสบภัยอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกันการช่วยเหลือถูกภัยโดยเรียงของส่วนราชการ

๔. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

๔.1 ความหมายและสาเหตุของการเกิดแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

๔.1.1 แผ่นดินไหวหมายถึงการสั่นสะเทือนของพื้นดินเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติมีสาเหตุมาจากการเคลื่อนตัวอย่างฉับพลันของเปลือกโลกเนื่องจากพลังงานความร้อนภายในโลกทำให้เกิดแรงเครียดแรงเครียดที่สะสมอยู่ในโลกทำให้เกิดการแตกหักของหินส่วนใหญ่แผ่นดินไหวมักเกิดตรงบริเวณขอบของแผ่นเปลือกโลกการเคลื่อนตัวดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากชั้นหินหลอมละลายที่อยู่ภายใต้เปลือกโลกได้รับพลังงานความร้อนจากแกนโลกและลอยตัวผลักดันเปลือกโลกตอนบนตลอดเวลาทำให้เปลือกโลกแต่ละชั้นมีการเคลื่อนที่ในทิศทางต่างๆกันพร้อมกับสะสมพลังงานไว้ภายในและหากพลังงานที่สะสมในเปลือกโลกถูกส่งผ่านไปยังบริเวณรอยร้าวของหินใต้พื้นโลกหรือทำให้เกิดการแตกหักของหินใต้พื้นโลกซึ่งเรียกว่า “รอยเลื่อน” เมื่อระนาบรอยร้าวที่ประกบกันอยู่ได้รับแรงอัดมากก็จะทำให้รอยเลื่อนมีการเคลื่อนตัวอย่างฉับพลันเกิดเป็นแผ่นดินไหวเช่นเดียวกันหากรอยเลื่อนผ่านหรืออยู่ใกล้กับประเทศใดประเทศนั้นก็จะมีความเสี่ยงภัยแผ่นดินไหวสูง

๔.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่มได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในระยะก่อนเกิดภัยขณะเกิดภัยและภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว

๔.๒.1 ขั้นตอนการปฏิบัติก่อนการเกิดแผ่นดินไหวและอาคารถล่มเป็นการดำเนินการเพื่อจัดเตรียมและลดผลกระทบความเสียหายหรือแก้ไขปัญหายุ่งยากไว้ล่วงหน้าก่อนที่แผ่นดินไหวและอาคารถล่มจะเกิดขึ้น

1) การเตรียมการของผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย

- 1.1) การติดตามข้อมูลข่าวสารของกรมอุตุนิยมวิทยาหรือทางราชการจากวิทยุโทรทัศน์การแจ้งเตือนภัยจากหอกระจายข่าวของชุมชนและเชื่อฟังคำเตือนอย่างเคร่งครัด
- 1.2) ตรวจสอบสภาพความปลอดภัยของบ้านและเครื่องใช้ภายในบ้านทำการยึดอุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายเช่นตู้และชั้นหนังสือยึดติดกับฝ้าบ้านหรือเสาไม้วางของหนักบนที่สูง
- 1.3) สอนสมาชิกในครอบครัวให้รู้จักตัดไฟปิดวาล์วน้ำและแก๊ส
- 1.4) จัดเตรียมอุปกรณ์ปฐมพยาบาลยารักษาโรค

1.5) สำรองเสบียงอาหารน้ำดื่มยารักษาโรคเครื่องนุ่งห่มวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อาทิ ไฟฉาย เครื่องมือช่าง อุปกรณ์ดับเพลิง เพื่อเตรียมรับแผ่นดินไหวและอาคารถล่มที่จะเกิดขึ้น

1.6) ซักซ้อมความพร้อมของสมาชิกในครอบครัวโดยกำหนดวิธีปฏิบัติตนเมื่อเกิดแผ่นดินไหว และกำหนดจุดนัดพบที่ปลอดภัยเมื่อมีการพลัดพรากหรือเตรียมการเพื่อการอพยพเคลื่อนย้ายไปอยู่ที่ปลอดภัย

2) การเตรียมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อเกิดแผ่นดินไหวหรืออาคารถล่ม

2.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดเตรียมเจ้าหน้าที่รวมทั้งฝึกซ้อมการช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดแผ่นดินไหวหรืออาคารถล่มอันเนื่องมาจากแผ่นดินไหว

2.2) สำรวจพื้นที่เสี่ยงภัยในพื้นที่รับผิดชอบตลอดจนปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันรวมทั้งสำรวจพื้นที่ปลอดภัยเพื่อรองรับการอพยพโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3) สนับสนุนให้มีการตรวจสอบสภาพของอาคารสาธารณะโรงเรียนโรงพยาบาลหากไม่แข็งแรง ให้ประสานแจ้งผู้รับผิดชอบเพื่อให้มีการเสริมความแข็งแรงรวมทั้งควบคุมการก่อสร้างอาคารให้สามารถต้านทานแรงแผ่นดินไหว

2.4) จัดเตรียมระบบการแจ้งเตือนภัยและระบบรายงานข่าวพยากรณ์อากาศโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้มีการรายงานข้อมูลที่จำเป็นพร้อมทั้งจัดตั้งอาสาสมัครแจ้งเตือนภัย

2.5) จัดเตรียมบุคคลากรเครื่องนุ่งห่มเครื่องอุปโภคบริโภคเวชภัณฑ์ที่จำเป็นและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อาทิ อุปกรณ์ดับเพลิง เครื่องมือช่าง เครื่องมือช่วยชีวิตจัดเตรียมยานพาหนะเพื่อเตรียมการอพยพประชาชนผู้ประสบภัยและขนส่งสิ่งของต่างๆ ที่จำเป็น

2.6) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ในการป้องกันภัยให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อเตรียมรับสถานการณ์

2.7) การจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาแผ่นดินไหวและอาคารถล่มเฉพาะกิจและแผนป้องกันในระยะยาวรวมทั้งดำเนินการฝึกซ้อมแผนในพื้นที่เสี่ยงภัยโดยกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆ ตามแผนป้องกันภัยฯ ให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วเมื่อเกิดเหตุการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ

๔.๒.2 ขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

เป็นการดำเนินการในสถานการณ์ฉุกเฉินโดยการระดมทรัพยากรต่างๆ เข้าช่วยเหลือเพื่อรักษาชีวิตทรัพย์สินและบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยตลอดจนลดความรุนแรงของแผ่นดินไหวและอาคารถล่มที่เกิดขึ้น

1) การเตรียมการของผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย

1.1) ไม่ตื่นตกใจพยายามควบคุมสติอย่างสงบอยู่ในที่แข็งแรงปลอดภัยถ้าอยู่ในบ้านให้ยืนหรือหมอบอยู่ในส่วนของบ้านที่มีโครงสร้างแข็งแรงที่สามารถรับน้ำหนักได้มากหรืออยู่ใต้โต๊ะเตียงที่แข็งแรงเพื่อป้องกันอันตรายจากสิ่งปรักหักพังร่วงหล่นลงมาอยู่ให้ห่างจากประตูหน้าต่างสายไฟอุปกรณ์ไฟฟ้าและสิ่งห้อยแขวน

1.2) ตัดสะพานไฟปิดวาล์วน้ำและแก๊สหุงต้มให้เรียบร้อย

1.3) หากอยู่ในอาคารที่แข็งแรงพยายามควบคุมสติระวังสิ่งของที่อยู่สูงตกใส่และรีบออกจากอาคารโดยเร็วไม่ใช่ลิฟท์หนีให้ห่างจากสิ่งที่จะล้มทับเช่นเสาไฟฟ้ากำแพงไปอยู่ที่โล่งแจ้ง

1.4) หากอยู่ในรถให้หยุดรถจนกว่าความสั่นสะเทือนจะหยุด

1.5) หากอยู่ชายหาดให้อยู่ห่างจากชายฝั่งให้มากที่สุดเพราะอาจเกิดคลื่นสึนามิ

1.6) อย่าใช้เทียนไม้ขีดไฟหรือสิ่งที่จะทำให้เกิดเปลวไฟหรือประกายไฟเพราะอาจมีแก๊สรั่ว

อยู่

1.7) ติดตามเหตุการณ์และคำเตือนของทางราชการอย่างใกล้ชิดและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดไม่ตื่นตกใจ

1.8) เตรียมความพร้อมที่จะอพยพไปที่ปลอดภัย

2) การเตรียมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขณะเกิดแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

2.1) รายงานสถานการณ์ต่ออำเภอ/จังหวัดตามแต่กรณี

2.2) จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ที่เกิดภัยและเป็นศูนย์กลางในการประสานการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

2.3) จัดกำลังเจ้าหน้าที่เข้าบรรเทาภัยและกู้ภัยในบริเวณที่ได้รับความเสียหายโดยเฉพาะในอาคารต่างๆ

2.4) จัดระบบรักษาความปลอดภัยบริเวณที่ได้รับความเสียหายโดยเฉพาะบริเวณอาคารที่ถล่ม

2.5) ดำเนินการอพยพเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยรวมทั้งเคลื่อนย้ายทรัพย์สินของประชาชนไปในพื้นที่ปลอดภัย

2.6) ประกาศแนะนำแจ้งเตือนประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2.7) รวบรวมรายงานข้อมูลความเสียหาย

๔.๒.3 ขั้นตอนการปฏิบัติหลังเกิดแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

เป็นการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่มให้กลับคืนสู่สภาพคงเดิมในช่วงก่อนเหตุการณ์เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจของผู้ประสบภัย

1) การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมชีวิตความเป็นอยู่

1.1) ตรวจสอบความเสียหายและความต้องการด้านต่างๆของผู้ประสบภัย

1.2) สร้างที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยอันเนื่องมาจากแผ่นดินไหว

1.3) ให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยด้านที่พักอาศัยน้ำอุปโภคบริโภคเครื่องนุ่งห่มเพื่อบรรเทา

ความเดือดร้อน

1.4) ทำความสะอาดหรือสิ่งปรักหักพังที่พังกาศัยอาคารโรงเรียนและสิ่งชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว

1.5) หากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เพียงพอให้ประสานขอรับการช่วยเหลือผู้ประสบแผ่นดินไหวตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินพ.ศ. 2546 และหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินพ.ศ. 2546

2) การฟื้นฟูทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ประสบภัย

2.1) จัดให้มีบริการรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บผู้ป่วยเพื่อรักษาชีวิตผู้ได้รับอันตรายในระยะแรก

2.2) จัดการประชาสัมพันธ์เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจและสร้างความเชื่อมั่นในการให้ความช่วยเหลือของทางราชการต่อผู้ประสบภัยอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน

๕การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากภัยแล้ง

๕.1 ความหมายและสาเหตุของการเกิดภัยแล้ง

ภัยแล้งหมายถึงภัยที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นเวลานานจนก่อให้เกิดความแห้งแล้งและส่งผลกระทบต่อชุมชนฝนตกน้อยกว่าปกติหรือฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลาเวลานานกว่าปกติและครอบคลุมพื้นที่บริเวณกว้างทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้

ฝนแล้งหมายถึงสภาวะที่มีฝนน้อยหรือไม่มีฝนเลยมีสาเหตุจากพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านประเทศไทยน้อยร่องความกดอากาศต่ำมีกำลังอ่อนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้มีกำลังอ่อนเกิดสภาวะฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน

ฝนทิ้งช่วงหมายถึงช่วงที่มีปริมาณฝนตกไม่ถึงวันละ 1 มิลลิเมตรติดต่อกันเกิน 15 วันในช่วงฤดูฝนประมาณเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม (จะใช้เฉพาะในฤดูฝนเท่านั้น)

๕.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากภัยแล้ง

การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาภัยแล้งนั้นเกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ 2 ประการ

- 1) เป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกันและประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยปฏิบัติการหลักและหน่วยร่วมปฏิบัติการเพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- 2) เป็นการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงานในระยะก่อนเกิดภัยขณะเกิดภัยและภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้วขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาภัยแล้งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

๕.๒.1 ขั้นตอนการปฏิบัติก่อนการเกิดภัยแล้ง

เป็นการดำเนินการเพื่อจัดเตรียมและลดผลกระทบหรือแก้ไขปัญหาอุปสรรคไว้ล่วงหน้าก่อนที่ภัยแล้งจะเกิดขึ้น

- 1) การเตรียมการของผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย
  - 1.1) ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยต้องติดตามข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างต่อเนื่อง
  - 1.2) ประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งซ้ำซากต้องซ่อมแซมภาชนะรองรับน้ำจัดเตรียมภาชนะกักเก็บน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคโดยพิจารณาว่ามีความต้องการใช้น้ำเท่าใดโคกระป๋องสัตว์เลี้ยงจำนวนเท่าใด
  - 1.3) ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยต้องจัดเตรียมการเพาะปลูกพืชที่ต้องใช้น้ำน้อยหรือปลูกพืชที่มีอายุสั้น
- 2) การเตรียมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานที่เก็บกักน้ำในพื้นที่เพื่อเตรียมการรับสถานการณ์ภัยแล้งดังนี้
  - 2.1) สำรวจอ่างเก็บน้ำเขื่อนสระน้ำฝายเพื่อการเตรียมแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้งตามความเหมาะสมของจำนวนประชากรที่ต้องการใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค
  - 2.2) สำรวจจำนวนประชากรและพื้นที่ที่อาจประสบภัยแล้งในเขตท้องที่นั้นๆ เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
  - 2.3) จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งขึ้นณกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ทุกท้องที่เพื่อรับรายงานสถานการณ์และเตรียมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง
  - 2.4) จัดเตรียมอุปกรณ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งประสานขอทราบข้อมูลแหล่งน้ำจากพื้นที่ใกล้เคียง

๕.๒.2 ขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดภัยแล้ง

- 1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเงินสำรองจ่ายซึ่งได้ตั้งงบประมาณไว้แล้วไปใช้จ่ายเป็นอันดับแรกหากเงินสำรองจ่ายมีไม่เพียงพอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหลือจ่ายหรือไม่มีความจำเป็นต้องจ่ายไปโดยการขออนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรืออาจนำเงินสะสมมาดำเนินการกรณีฉุกเฉินที่เกิดภัยแล้งขึ้นซึ่งเป็นอำนาจอนุมัติของผู้บริหารท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงินการเบิกจ่ายเงิน
- 2) กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ที่เกิดภัยแล้งจัดเจ้าหน้าที่ออกสำรวจสถานการณ์การเกิดภัยแล้งโดยจัดทำข้อมูลความเสียหายจำนวนประชาชนที่ซบผลทางการเกษตรและรายงานสถานการณ์ให้อำเภอ/จังหวัดทราบ

3) ให้กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ได้แก่ แจกจ่ายน้ำ การช่วยเหลือด้านการเกษตรการสาธารณสุขและด้านอื่นๆตามระเบียบในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

4) กรณีเกินขีดความสามารถในการช่วยเหลือให้รายงานขอรับการสนับสนุนจากกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนชั้นเหนือขึ้นไป

5) ประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัดและระมัดระวังรักษาสุขภาพอนามัยเพื่อป้องกันโรคระบาดต่างๆ อันเนื่องมาจากภัยแล้ง

๕.๒.3 ขั้นตอนการปฏิบัติหลังเกิดภัยแล้ง

เป็นการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งให้กลับคืนสู่สภาพคงเดิมในช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์โดยให้กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนท้องที่ดำเนินการดังนี้

1) สสำรวจความเสียหายและความต้องการด้านต่างๆของผู้ประสบภัยแล้งโดยจัดทำบัญชีไว้และให้ความช่วยเหลือผู้ที่เจ็บป่วยตามความเหมาะสม

2) ให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งด้านเกษตรกรรมปศุสัตว์ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินพ.ศ. 2546

๖ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากอากาศหนาว

๖.1 ความหมายและสาเหตุของการเกิดภัยจากอากาศหนาว

1) ภัยหนาวหมายถึงอุณหภูมิในช่วงฤดูหนาวตั้งแต่ 15.9 องศาเซลเซียสลงไปจะเริ่มเป็นภัยหนาว

2) อากาศหนาวหมายถึงบริเวณที่มีความกดอากาศสูงขึ้นจากรอบนอกเข้าสู่ศูนย์กลางโดยจะมีกระแสลมพัดออกจากศูนย์กลางในทิศทางตามเข็มนาฬิกาในซีกโลกเหนือและในทิศทางทวนเข็มนาฬิกาในซีกโลกใต้

3) ความกดอากาศสูงหมายถึงบริเวณที่มีความกดอากาศสูงกว่าความกดอากาศบริเวณข้างเคียงเป็นบริเวณที่อากาศจมตัวลงท้องฟ้าแจ่มใสถ้าเกิดเหนือพื้นดินจะเป็นอากาศแห้งและเย็นแต่ถ้าเกิดในทะเลจะมีอากาศเย็นและชื้นจะพัดเวียนออกศูนย์กลางในทิศทางตามเข็มนาฬิกาในซีกโลกเหนือด้วยอิทธิพลของโลกหมุนอิทธิพลของความกดอากาศสูงจากประเทศจีนเมื่อแผ่ลงมาจะทำให้บริเวณประเทศไทยและประเทศใกล้เคียงมีอากาศหนาวเย็นในช่วงฤดูหนาว

4) แนวปะทะอากาศหมายถึงแนวหรือขอบเขตระหว่างมวลอากาศเย็นและมวลอากาศร้อนเคลื่อนตัวมาพบกัน โดยอากาศเย็นซึ่งมีความหนาแน่นมากกว่าและหนักกว่ามวลอากาศร้อนจะผลักดันอากาศร้อนให้ลอยขึ้นตามลาดของมวลอากาศเย็นทำให้เกิดเป็นเมฆต่างๆเกิดพายุฝนฟ้าคะนองและลมแรงตามที่แนวหรือขอบเขตที่มวลอากาศทั้งสองมาพบกันซึ่งอาจมีความกว้าง 20 ถึง 40 กิโลเมตร

5) แนวปะทะอากาศเย็นหมายถึงแนวหรือเขตระหว่างมวลอากาศเย็นและมวลอากาศร้อนที่มีอุณหภูมิแตกต่างกันประมาณ 3-5 องศาซึ่งมวลอากาศร้อนจะผลักดันอากาศร้อนให้ลอยและลอยตัวขึ้นตามลาดของมวลอากาศเย็น

6) น้ำค้างแข็งหมายถึงผลึกน้ำแข็งที่เกิดขึ้นเนื่องจากไอน้ำในอากาศใกล้ผิวดินลดอุณหภูมิลงถึงอุณหภูมิจุดน้ำค้างแล้วกลั่นตัวเป็นหยดน้ำต่อนั้นอุณหภูมียังคงลดต่อไปอีกจนต่ำกว่าจุดเยือกแข็งทำให้น้ำค้างแข็งตัวกลายเป็นน้ำค้างแข็งซึ่งจะทำความเสียหายแก่พืชผักต่างๆ น้ำค้างแข็งนี้ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรียกว่า “แม่คะนึ่ง” ภาษาพื้นเมืองทางภาคเหนือเรียกว่า “เหมยชาย” สามารถพบเห็นได้ตามบริเวณยอดดอยที่มีอากาศหนาวจัดส่วนมากจะเกิดในช่วงปลายเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม

7) หมอกหมอกก็คือเมฆซึ่งเกิดใกล้พื้นดินหมอกคือไอน้ำซึ่งได้กลั่นตัวจนเป็นเม็ดละอองน้ำที่เห็นได้ด้วยตาเล็ก ละเอียดและเบา ล่องลอยอยู่ในอากาศเช่นเดียวกับเมฆเกิดโดยมวลอากาศที่อุ่นไอน้ำนั้นเย็นลงจนถึงจุดอิ่มตัวและกลั่นตัวเป็นละอองน้ำเมื่อเกิดใกล้พื้นดินเรียกว่าหมอกทำให้ทัศนวิสัยเลวลงมากเป็นอันตรายต่อการจราจร

ภัยจากอากาศหนาวเป็นภัยที่ประชาชนในภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางตอนบนต้องประสบทุกปีในช่วงตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมจนถึงเดือนกุมภาพันธ์อันมีสาเหตุมาจากหย่อมความกดอากาศสูงจากประเทศจีนได้แผ่ปกคลุมในพื้นที่ดังกล่าวหย่อมความกดอากาศสูง (H) หมายถึงมวลอากาศเย็นซึ่งนำความเย็นมาสู่พื้นที่ประเทศไทยโดยประชาชนสามารถติดตามข่าวสภาวะอากาศได้จากสถานีวิทยุหนังสือพิมพ์หรือสถานีอุตุนิยมวิทยาในพื้นที่หรืออาจสังเกตจากอากาศบริเวณโดยรอบเช่นท้องฟ้าโปร่งไม่ค่อยมีเมฆลมพัดในทิศทางเดียวกันเกือบตลอดเวลาเป็นต้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยอาจเตรียมการป้องกันภัยหนาวได้ในเบื้องต้นบริเวณความกดอากาศสูงโดยทั่วไปบริเวณความกดอากาศสูงลมมักสงบในบริเวณใกล้ศูนย์กลางแต่อาจมีฝนได้ตามขอบของบริเวณความกดอากาศสูง

๖.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากอากาศหนาว

การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาภัยที่เกิดจากอากาศหนาวนั้นเพื่อให้เป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกันและประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากอากาศหนาวได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพไว้ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงานในระยะก่อนเกิดภัยขณะเกิดภัยและภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้วขั้นตอนการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาภัยที่เกิดจากอากาศหนาวแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

๖.๒.1 ขั้นตอนการปฏิบัติก่อนเกิดอากาศหนาว

เป็นการดำเนินการเพื่อจัดเตรียมและลดผลกระทบภัยที่เกิดจากอากาศหนาวโดยในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนจะเริ่มเข้าสู่ฤดูหนาวอาจแจ้งเตือนประชาชนให้ระมัดระวังสุขภาพและควรเตรียมเสื้อกันหนาวหรือผ้าห่มมาทำความสะอาดและตากแดดให้แห้งและให้ประชาชนเตรียมยาเวชภัณฑ์สำหรับครอบครัวไว้ให้พร้อม

1) การเตรียมการของผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย

- 1.1) ประชาชนในพื้นที่ที่อาจอยู่ในภาวะเสี่ยงภัยต้องติดตามข้อมูลข่าวสารของทางราชการจากวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์หรือแหล่งข้อมูลอื่นและคอยรับฟังการแจ้งเตือนภัยจากหอกระจายข่าวของชุมชน
- 1.2) ประชาชนในพื้นที่ที่อาจอยู่ในภาวะเสี่ยงภัยต้องจัดเตรียมสำรองอาหารยารักษาโรคเครื่องนุ่งห่มวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันภัยหนาวของใช้ที่จำเป็นสำหรับตนเองและสมาชิกในครอบครัวเพื่อเตรียมรับภัยหนาวที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้งที่

2) การเตรียมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 การเตรียมการด้านข้อมูลประชุมสำรวจประชากรที่ยากจนและขาดแคลนผ้าห่มหรือเสื้อกันหนาวเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบภัย

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรติดตามสถานการณ์และการรายงานพยากรณ์อากาศจากอำเภอ/จังหวัด

2.3 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่เตรียมการป้องกันภัยหนาว

2.4 จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาวขึ้นณกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ทุกท้องที่เพื่อรับรายงานสถานการณ์และดำเนินการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาว

2.5 จัดเตรียมงบประมาณในการป้องกันและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอากาศหนาวให้พร้อม

๖.๒.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดอากาศหนาว

ในกรณีที่ประสบสถานการณ์ภัยหนาวขึ้นในเขตพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการดังนี้

1) สำรวจความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนและดำเนินการตรวจสอบงบประมาณรายจ่ายว่ามีแผนงานโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาวกรณีฉุกเฉินไว้หรือไม่หากไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ควรนำเงินสำรองจ่ายซึ่งได้ตั้งงบประมาณไว้แล้วใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นอันดับแรกซึ่งอำนาจการอนุมัติให้ใช้เงินสำรองจ่ายเป็นของคณะผู้บริหารท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ.2541 ข้อ 19 และหากเงินสำรองจ่ายมีไม่เพียงพอก็อาจโอนงบประมาณรายการที่เหลือจ่ายหรือไม่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายไปเพิ่มจ่ายได้โดยการอนุมัติของคณะผู้บริหารท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณข้อ 26

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจยืมเงินสะสมที่เก็บรักษาไว้ดำเนินการแก้ไขปัญหากรณีฉุกเฉินที่เกิดภัยหนาวตามวงเงินที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดซึ่งอาจอนุมัติเป็นของคณะผู้บริหารท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงินการฝากเงินการเก็บรักษาเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ.2541 ข้อ 82

3) ให้ความช่วยเหลือโดยแจกจ่ายเครื่องนุ่งห่มกันหนาววัสดุอุปกรณ์เวชภัณฑ์และเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในการป้องกันและบรรเทาภัย

4) หากเกินขีดความสามารถของกองอำนาจการและป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ที่ประสบภัยอากาศหนาวให้รายงานขอรับการสนับสนุนจากกองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอหรือจังหวัดตามลำดับ

๖.๒.๓ ขั้นตอนการปฏิบัติหลังเกิดอากาศหนาว

เป็นการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาวให้กลับคืนสู่สภาพคงเดิมในช่วงก่อนเหตุการณ์หรือดีกว่า

1) การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมชีวิตความเป็นอยู่

1.1) สำรวจความเสียหายและความต้องการด้านต่างๆของผู้ประสบภัยหนาวโดยจัดทำบัญชีไว้และให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

1.2) ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ได้รับความเสียหายด้านการเกษตรกรรมและปศุสัตว์

2) การฟื้นฟูทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ประสบภัยจัดให้มีบริการรักษาสำหรับผู้ประสบภัยจากอากาศหนาวที่เจ็บป่วยโดยทันที

